

VIỆT BẮC

(TÁC GIẢ TỐ HỮU)

A/ Yêu cầu cần đạt:

Giúp học sinh:

Nắm đ- ọc những nét chính về cuộc đời hoạt động cách mạng, con đ- ồng thơ của Tố Hữu. Hiểu rõ nét nổi bật trong phong cách thơ của Tố Hữu là sự hoà quyện giữa nội dung trữ tình chính trị và nghệ thuật biểu hiện đậm đà tính dân tộc.

B/ Ph- ơng tiện thực hiện:

- SGK, SGV.
- Thiết kế bài học.
- Các tài liệu tham khảo.

C/ Cách thức tiến hành:

GV gợi mở vấn đề, h- ớng dẫn học sinh trả lời câu hỏi và thảo luận, trả lời các câu hỏi.

D/ Tiến trình dạy học:

- Kiểm tra sĩ số.
- Kiểm tra bài cũ:
- Vào bài mới.

HOẠT ĐỘNG CỦA GV- HS	NỘI DUNG KIẾN THỨC CẦN ĐẠT
<p>* GV gọi HS đọc mục "Tiểu dẫn" trong SGK.</p> <p>- Tóm tắt tiểu sử TH và cho biết yếu tố nào đã ảnh h- ớng sâu đậm đến hồn thơ TH?</p> <p>- Cho biết các tập thơ của TH và thời gian sáng tác?</p> <p>- Tập "Từ ấy" gồm những phần nào? Nội dung t- t- ờng từng phần?</p> <p>- Cho biết nội dung t- t- ờng của tập "Việt Bắc"?</p>	<p>1/ VAI NÉT VỀ TIỂU SỬ.</p> <p>- Nguyễn Kim Thành (1920 -2002) tại Thừa Thiên Huế.</p> <p>- Xuất thân: Gia đình nhà nho (cha và mẹ đã truyền cho Tố Hữu tình yêu thiết tha đối với văn học- VH dân gian)</p> <p>- TH sớm giác ngộ CM.</p> <p>- Năm 1996, ông đ- ọc tặng giải th- ờng Hồ Chí Minh về văn học nghệ thuật.</p> <p>2/ CON Đ- ỒNG CÁCH MẠNG, Đ- ỒNG THƠ</p> <p>a/ Tập thơ " Từ ấy" 1937- 1946.</p> <p>- Gồm 3 phần: "<i>Máu lửa</i>", "<i>Xiềng xích</i>", "<i>Giải phóng</i>" t- ơng ứng 3 chặng đ- ồng trong 10 năm hoạt động của TH.</p> <p>- Giá trị: Chất men suy lí t- ờng, lãng mạn trong trẻ, nhạy cảm..</p> <p>VD: <i>Đi đi em, Tiếng hát sông H- ơng, Từ ấy...</i></p> <p>b/ Tập thơ " Việt Bắc" 1946- 1954.</p> <p>- Nội dung t- t- ờng:</p> <p>+ VB là khúc ca hùng tráng, thiết tha về cuộc kháng chiến chống P.</p> <p>+ Thể hiện thành công hình ảnh, tâm t- của những con ng- ời kháng chiến.</p> <p>VD: <i>Sáng tháng Năm (1951), Hoan hô chiến sĩ Điện Biên, Ta đi tới...</i></p>

<p>- Nội dung t- t- ởng của tập thơ "Gió lộng"?</p> <p>- Cho biết nội dung t- t- ởng của 2 tập thơ trên?</p> <p>- Nêu những nét cơ bản trong phong cách nghệ thuật thơ TH?</p> <p>- HS đọc phần kết luận trong SGK và cho biết những kết luận chung nhất về thơ Tố Hữu?</p> <p>- HS đọc phần " ghi nhớ" .</p>	<p>c/ Tập thơ "Gió lộng" 1955 - 1961.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nhà thơ h- óng về quá khứ để thấm thía những nỗi đau khổ của cha ông, công lao của thế hệ đi tr- ớc. - Cuộc sống mới trên miền Bắc tràn đầy sức sống và niềm vui. - Tình cảm thiết tha, sâu nặng với miền Nam ruột thịt VD: <i>Quê mẹ, Mẹ Tom, Em ơi.. Balan, Bài ca xuân 1961.</i> <p>d/ Tập "Ra trận" 1962-1971, "Máu và hoa" 1972-1977.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tập thơ "Ra trận" là bản anh hùng ca về "miền Nam trong lửa đạn sáng ngời" . VD: <i>Có thể nào yên, Lá th- Bến Tre, Giữa ngày xuân...</i> - Tập thơ "Máu và hoa" ghi lại một chặng đ- ờng cách mạng đầy gian khổ, hi sinh và niềm tin vào sức mạnh tiềm tàng của xứ sở quê h- ong, con ng- ời Việt Nam mới. <p>3/ PHONG CÁCH NGHỆ THUẬT THƠ TỐ HỮU.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Về nội dung, thơ Tố Hữu mang tính chất trữ tình chính trị sâu sắc. - Thơ Tố Hữu mang đậm tính sử thi. - Giọng thơ mang tính chất tâm tình rất tự nhiên, đầm ấm chân thành mà ngọt ngào, tha thiết. - Nghệ thuật biểu hiện trong thơ Tố Hữu mang tính dân tộc đậm đà. <p>+ Thể thơ: lục bát, thất ngôn. + Ngôn ngữ: Sử dụng những ừ ngữ và cách nói quen thuộc với dân tộc, phát huy cao độ tính nhạc, sử dụng tài tình các từ láy, thanh điệu, vần thơ.</p> <p>IV. Kết luận: SGK/ 99</p> <p>Thơ Tố Hữu là tấm g- ơng trong sáng phản chiếu tâm hồn một ng- ời chiến sĩ cách mạng suốt đời phấn đấu hi sinh vì t- ơng lai của dân tộc.</p> <p>* Ghi nhớ : SGK/99</p>
---	---

GV gọi HS đọc mục “Tiểu dẫn” trong SGK và yêu cầu HS:

- Nêu hoàn cảnh sáng tác bài thơ?

- Nêu vị trí của đoạn trích?

GV gọi HS đọc đoạn trích: (chú ý đọc diễn cảm thể hiện đ- ợc sự ân tình, tha thiết, chân thành).

GV đọc mẫu một đoạn.

- Nêu cảm nhận chung của em về đoạn thơ?

- Nhận xét gì về cách kết cấu của bài thơ? Cách kết cấu ấy có gì gần gũi với ca dao, dân ca và tác dụng của nó?

- Em nhận xét gì về cách x- ng hô? Cách sử dụng 2 từ " mình " và "ta" trong bài thơ này ?

- Trong khổ 1, tác giả sử dụng nghệ thuật gì? Tác dụng?

- Việt Bắc trong kháng chiến đ- ợc tái hiện qua những kỉ niệm nào?

- Trong giờ phút chia li, tâm trạng ng- ời ra đi thể hiện qua từ ngữ nào?

- Cảnh Việt Bắc kháng chiến đ- ợc tái hiện qua những hình ảnh nào?

I. GIỚI THIỆU CHUNG:

1/ Hoàn cảnh sáng tác.

- Tháng 10/1954, Trung Ương Đảng, Chính phủ từ căn cứ miền núi về miền xuôi tiếp quản thủ đô Hà Nội. Nhân sự kiện có tính lịch sử này Tố Hữu đã sáng tác bài thơ “Việt Bắc”

2/ Vị trí đoạn trích.

Đoạn trích nằm ở phần đầu của bài thơ (Tái hiện những kỉ niệm cách mạng và kháng chiến: *Đó là những tình cảm của anh cán bộ kháng chiến đối với thiên nhiên và con ng- ời Việt Bắc, tình cảm của Việt Bắc đối với cách mạng và kháng chiến*).

I. ĐỌC – HIỂU VĂN BẢN

1. Cuộc chia tay

- Bài thơ có cách kết cấu theo lối đối đáp của ca dao trữ tình. Thực chất đó là lối độc thoại, đắm mình trong hoài niệm ngọt ngào về quá khứ. Nó nêu bật tình nghĩa thâm thiết của con ng- ời với cách mạng và kháng chiến. Nó còn là khát vọng về t- ơng lai với nhiều dự cảm mới mẻ.

- Nhà thơ đã tạo ra lời đối đáp giữa kẻ ở, ng- ời đi

a. Lời ng- ời ở lại.

- X- ng hô: *mình* (trở đi trở lại) - *ta*: Sử dụng từ ngữ diễn tả trong tình yêu đôi lứa, tình cảm vợ chồng → tình cảm thân mật, tha thiết.

- Đặc sắc ở chỗ Tố Hữu đã tạo ra lối đối đáp trong t- ơng t- ơng, nhà thơ để Việt Bắc hỏi: *Mình đi, có nhớ? Mình về, có nhớ?* Điệp ngữ: “ *mình có nhớ* ” → khắc sâu kỉ niệm của ng- ời Việt Bắc với cán bộ kháng chiến.

- Những kỉ niệm:

+ Gian khổ nh- ng căm thù giặc.

+ Nhớ sản vật miền rừng.

+ Nhà nghèo nh- ng ấm tình ng- ời cách mạng.

+ Nhớ địa danh lịch sử.

VB hiện lên trong hoài niệm đầy đắng cay, gian khổ nh- ng tình nghĩa thật mặn nồng.

b. Lời ng- ời ra đi.

- Tâm trạng: bàng khuâng, bồn chồn... "*Cầm tay nhau.....nay*"

- Nghệ thuật láy: *bàng khuâng, bồn chồn.....*

- Quyến luyến, mền th- ơng...

- "*Lòng ta saunhiều*" → Tình cảm nhớ nhung, thủy chung tr- ớc sau nh- một.

<p>- Nỗi nhớ ấy đ- ọc gợi lên bởi những từ ngữ nào? Hãy phân tích?</p> <p>- Những kỉ niệm về cuộc k/c anh hùng đ- ọc miêu tả nh- thể nào?</p> <p>- Tính dân tộc đ- ọc thể hiện nh- thể nào trong đoạn trích?</p> <p>GV gọi HS đọc “Ghi nhớ” SGK</p> <p>- Đánh giá về nội dung và nghệ thuật bài thơ?</p>	<p>2. Nỗi nhớ Việt Bắc.</p> <p>a. Nỗi nhớ con ng- ời, cuộc sống Việt Bắc.</p> <p>- Hình ảnh: <i>bản, bếp lửa, rừng nứa bờ tre, ng- ời mẹ, lớp học, rừng chiều...</i></p> <p>→ Khắc sâu kỉ niệm gắn bó với cuộc sống, con ng- ời Việt Bắc.</p> <p>b. Nỗi nhớ thiên nhiên, núi rừng Việt Bắc..</p> <p>- Mùa đông: hoa chuối đỏ t- ươi.</p> <p>- Mùa xuân: mơ nở trắng rừng.</p> <p>- Mùa hè: ve kêu rừng phách.</p> <p>- Mùa thu: trăng rọi hoà bình.</p> <p>→ đoạn thơ hay và tiêu biểu miêu tả bức tranh thiên nhiên bốn mùa mang vẻ đẹp riêng của Việt Bắc</p> <p>C. Nỗi nhớ về cuộc kháng chiến anh hùng.</p> <p>- “ <i>Rừng che.....mai lên</i>”</p> <p>+ Đó là cuộc chiến tranh nhân dân: toàn dân đánh giặc, đánh bằng tất cả những gì có trong tay.</p> <p>+ Đó là cuộc kháng chiến toàn dân toàn diện “ <i>Ai về có nhớ ai không...khu</i>”</p> <p>- Nghệ thuật: hình ảnh so sánh “ <i>đêm đêm... rung</i>” , nhịp thơ sôi nổi, giọng thơ hào hùng, hình ảnh gây ấn t- ượng mạnh mẽ khác hẳn với đoạn trên êm ả, ngọt ngào</p> <p>→ Không khí sôi nổi của sinh hoạt cách mạng.</p> <p>- Khổ cuối: Niềm tin t- ươi và hi vọng của con ng- ời Việt Nam về Đảng, Bác Hồ.</p> <p>* <i>Đoạn thơ gợi nhớ lại và ca ngợi chiến công của bộ đội, dân công, quân dân một lòng đánh giặc...</i></p> <p>3. Tính dân tộc.</p> <p>- Thể lục bát tài tình, thuần thực.</p> <p>- Sử dụng cách nói dân gian: x- ng hô, thi liệu, đối đáp...</p> <p>- Giọng điệu quen thuộc, gần gũi hấp dẫn...</p> <p>- Sử tr- ờng sử dụng các từ láy.</p> <p>*Ghi nhớ: SGK</p> <p>III. KẾT LUẬN.</p> <p>- VB là khúc hùng ca và cũng là khúc tình ca về cách mạng, về cuộc kháng chiến và con ng- ời kháng chiến.</p> <p>- Với thể thơ lục bát, lối kết cấu độc đáo, ngôn ngữ đậm sắc thái dân gian đã góp phần tạo nên sự thành công cho “ <i>Việt Bắc</i>” .</p>
--	---

• **CỦNG CỐ- H- ỚNG DẪN**

- HS nắm đ- ọc những nét chính về con đ- ờng thơ Tố Hữu và phong cách nghệ thuật trong thơ ông.

- Hs chuẩn bị bài: Luật thơ.